

มาตรวัดแบบกราฟิก GRS

GRAPHIC RATING SCALE

นายแพทย์วิศักดิ์ สิริรัตนเรชา ... จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น

บทนำ

การประเมินสภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึก และอาการเชิงอัตวิสัย (subjective experience) เป็นองค์ประกอบสำคัญในงานด้านสุขภาพ สุขภาพจิตและจิตเวช เครื่องมือประเมินที่สามารถสะท้อนประสบการณ์ภายในของผู้รับบริการได้อย่างเหมาะสม มีความเข้าใจง่าย และสอดคล้องจากภาษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

มาตรวัดแบบกราฟิก GRS (Graphic Rating Scale) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ยื่นใช้อย่างแพร่หลาย เป็นมาตรวัดที่ใช้ภาพสัญลักษณ์ หรือกราฟิกแทนระดับความรู้สึกหรืออาการต่าง ๆ

ความหมาย

มาตรวัดแบบกราฟิก GRS (Graphic Rating Scale) หมายถึง เครื่องมือวัดที่ให้ผู้ประเมินเลือกคำตอบจากระดับที่แสดงในรูปแบบของ ภาพ กราฟิก หรือสัญลักษณ์ ซึ่งจัดเรียงจากระดับต่ำไปสูง หรือจากภาวะหนึ่งไปยังภาวะตรงข้าม โดยผู้ตอบจะเลือกภาพหรือสัญลักษณ์ที่สอดคล้องกับประสบการณ์ของตนเองมากที่สุด โดย GRS จัดอยู่ในกลุ่ม rating scale แบบไม่ต่อเนื่อง (discrete scale) และข้อมูลที่ได้มักเป็น ordinal data

ลักษณะและองค์ประกอบ

ลักษณะสำคัญของ Graphic Rating Scale ได้แก่

- มีจำนวนระดับที่ชัดเจน เช่น 3 ระดับ 5 ระดับ หรือ 7 ระดับ
- ใช้ภาพหรือสัญลักษณ์เป็นตัวแทนระดับการประเมิน เช่น ภาพใบหน้า (faces), emoji, รูปแท่ง หรือสี
- เรียงลำดับจากน้อยไปมาก เช่น จากอารมณ์ดีมาก → อารมณ์แย่มาก
- เข้าใจง่าย ลดข้อจำกัดด้านภาษา เหมาะสำหรับผู้ที่มีความยากลำบากในการอ่านจำกัด เด็ก ผู้สูงอายุ หรือผู้ป่วยจิตเวช

ความแตกต่างระหว่าง GRS และ VAS

แม้ Graphic Rating Scale (GRS) และ Visual Analog Scale (VAS) จะเป็นเครื่องมือวัดเชิงอัตวิสัยเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างที่สำคัญ ดังนี้

ประเด็นเปรียบเทียบ	Graphic Rating Scale	Visual Analog Scale
ลักษณะของสเกล	ไม่ต่อเนื่อง	ต่อเนื่อง
จำนวนระดับ	จำกัด (เช่น 5 ระดับ)	ไม่จำกัด
ประเภทข้อมูล	Ordinal	Interval
วิธีการตอบ	เลือกภาพหรือระดับ	ทำเครื่องหมายบนเส้น
ความเหมาะสม	เด็ก ผู้ป่วยจิตเวช	ผู้ใหญ่ทั่วไป

การประยุกต์ใช้ในงานสุขภาพและจิตเวช

GRS ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในหลายบริบท ได้แก่

- การประเมินอารมณ์และความรู้สึก เช่น Mood scale, Anxiety scale
- การประเมินความปวด เช่น Wong-Baker FACES Pain Rating Scale
- การประเมินผู้ป่วยจิตเวช เหมาะกับผู้ป่วยที่มีความบกพร่องด้านความคิด การรับรู้ หรือสมาธิ
- การประเมินในเด็กและผู้สูงอายุ ลดภาระด้านภาษาและความซับซ้อนของเครื่องมือ

การใช้ภาพใบหน้าหรือ emoji ช่วยให้ผู้ป่วยบริการสามารถสะท้อนความรู้สึกของตนได้อย่างเป็นธรรมชาติและลดความวิตกกังวลในการตอบแบบประเมิน

ความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

งานวิจัยจำนวนมากพบว่า GRS มีความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability) อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยเฉพาะเมื่อใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสม

อย่างไรก็ตาม การออกแบบภาพและจำนวนระดับควรผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) และการทดสอบความเชื่อมั่นก่อนนำไปใช้จริง

ข้อจำกัด

แม้ GRS จะมีข้อดีหลายประการ แต่ยังมีข้อจำกัด ได้แก่

- ความละเอียดของข้อมูลต่ำกว่า VAS
- การตีความภาพอาจแตกต่างกันตามวัฒนธรรม
- ไม่เหมาะกับการวิเคราะห์เชิงสถิติขั้นสูงบางประเภท

ดังนั้น ผู้วิจัยและผู้ปฏิบัติงานควรเลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมาย

บทสรุป

มาตรวัดแบบกราฟิก GRS (Graphic Rating Scale) เป็นเครื่องมือประเมินเชิงภาพที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในงานด้านสุขภาพ สุขภาพจิตและจิตเวช ด้วยคุณลักษณะที่เข้าใจง่าย ใช้งานสะดวก และเหมาะกับผู้บริหารหลากหลายกลุ่ม

การเลือกใช้ Graphic Rating Scale อย่างเหมาะสมและมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จะช่วยเพิ่มความถูกต้องและประสิทธิภาพ ในการประเมินภาวะทางอารมณ์และการเชิงอัตวิสัยได้อย่างมีนัยสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

McDowell, I. (2006). **Measuring health: A guide to rating scales and questionnaires (3rd ed.)**. Oxford University Press.

Polit, D. F., & Beck, C. T. (2021). **Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice (11th ed.)**. Wolters Kluwer.

Streiner, D. L., Norman, G. R., & Cairney, J. (2015). **Health measurement scales: A practical guide to their development and use (5th ed.)**. Oxford University Press.

บทความทั้งหมดยินดีให้นำไป เผยแพร่เพื่อความรู้ได้ โดยกรุณาอ้างอิงแหล่งที่มา

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2569). **มาตรวัดแบบกราฟิก GRS**. จาก <https://www.happyhomeclinic.com/screen32-grs.html>

(บทความต้นฉบับ: มกราคม 2569)